

Montessorischool Bilthoven

Anti-pestprotocol

onderdeel van het sociaal veiligheidsbeleid

Begripsbepaling pesten en plagen

Wat verstaan wij onder plagen?

Plagen is het gedrag waarbij een kind de dupe is van een kortdurende opmerking waarbij de ander dit als grap ziet. Dit wordt niet bewust gedaan om iemand anders te beschadigen.

Plagen:

- is van korte duur
- is niet in groepsverband
- is gelijkwaardig
- heeft geen vast doelwit
- is zichtbaar

Wat verstaan wij onder pesten?

Pesten is het gedrag waarbij één persoon herhaald en gedurende langere tijd door een of meerdere anderen behandeld wordt op manieren die leiden tot fysieke verwonding en/of psychisch lijden.

Pesten is een vorm van zinloos geweld.

Pesten:

- is langdurig en herhaaldelijk
- kan in groepsverband, maar is ook door een individu mogelijk
- er is sprake van machtsongelijkheid
- steeds gericht op dezelfde persoon
- is gemeen
- brengt opzettelijk schade aan bij het slachtoffer
- kan zowel zichtbaar als onzichtbaar zijn

4.3 Voorbeelden van specifiek pestgedrag

Verbaal

Vernederen, persoonsgericht schelden (bijvoorbeeld op uiterlijk) dreigen, belachelijk maken, uitlachen, een bijnaam geven, gemene briefjes schrijven.

Fysiek

Duwen, trekken, spugen, schoppen, laten struikelen, krabben, bijten, aan de haren trekken.

Intimidatie

Iemand achtervolgen, opwachten, de doorgang versperren, klem zetten, dwingen om iets te doen of te kopen.

Isolatie

Ervoor zorgen dat kinderen niet mogen deelnemen aan spel of activiteiten, uitsluiten.

Stelen of vernielen

Afpakken, beschadigen of kapot maken van spullen en/of kleding, banden lek steken.

Cyberpesten

Vernederen, schelden, dreigen, belachelijk maken, uitlachen, een bijnaam geven, via SMS, Snapchat, Whatsapp, E-mail, Chat, Facebook, Twitter of andere social media.

Racisme

Schelden of opmerkingen over ras of huidskleur.

Seksueel getint

Schelden of seksueel getinte opmerkingen of gebaren maken.

Pestgedrag bij jongens en meisjes

Pestgedrag onder meisjes gebeurt vaak in het geniep (roddelen, leugens vertellen, buitensluiten, negeren). Bij jongens gebeurt pesten overwegend openlijker (vechten, duwen, fysiek geweld, uitschelden, elkaars spullen vernielen). Tijdens de pauzes is er voldoende en effectief toezicht op het plein en de heide. Incidenten op de speelplaats worden besproken met alle betrokkenen, zodat de betreffende leerkracht altijd weet wat er gespeeld heeft of nog speelt.

Preventief beleid

Montessorischool Bilthoven wil een school zijn die kinderen een veilig pedagogisch klimaat biedt, waar een omgeving gecreëerd wordt waar zij zich op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen. Op Montessorischool Bilthoven werken wij bij voorkeur preventief. Vanuit de montessori visie worden zowel kinderen gestimuleerd het te leren om zelf op te lossen en vanuit The Leader in Me wordt dit ondersteund door kinderen bij gewoonte 1 proactief te laten handelen. Om het noodzakelijke doel van eigenwaarde, onafhankelijkheid en vertrouwen te bereiken, gebruiken wij de onderstaande methoden:

Vredesopvoeding vanuit de Montessori Visie

Maria Montessori beschrijft haar opvoedingsideeën vanuit een ideaalbeeld, waarin harmonie tussen kinderen en volwassenen leiden tot een gezonde en vredelievende wereld. Essentieel daarbij is het opvoeden tot zelfverantwoordelijkheid voor het leren, het handelen en het samenleven. Wij hanteren het gedachtegoed van Maria Montessori, waarbij de persoonsontwikkeling een belangrijke plek inneemt. Een houding van betrokkenheid en nieuwsgierigheid waarbij kinderen zich maximaal kunnen ontplooiën. Eigenwaarde, onafhankelijkheid en vertrouwen zijn volgens haar noodzakelijke opvoedingsdoelen om bij te kunnen dragen in een snel veranderende samenleving. Iedere klas bestaat uit een heterogene groep met 3 leerjaren bij elkaar. De onderbouw bestaat uit de instroom, groep 1 en 2. De middenbouw bestaat uit groep 3, 4 en 5 en de bovenbouw uit groep 6, 7 en 8. Centraal in alle klassen staat het helpen van elkaar, waarbij oudste kinderen de jongere kinderen helpen waar mogelijk is.

The Leader in Me

Wij streven naar een goede open sfeer in de klas. Bij de start van het schooljaar besteden wij intensief aandacht aan het groepsproces middels de “gouden” weken in de eerste 7 weken van het schooljaar. De 7 gewoonten van Stephen Covey, samengebracht in het programma “The Leader in Me” helpen de kinderen om, op basis van keuzemogelijkheden en argumentatie, zelf verantwoordelijkheid en beslissingen te nemen en om de tijd zinvol te besteden voor zowel zichzelf als individu, als in relatie met een ander. Daarnaast helpen de gewoonten de kinderen om bewust te worden van eigen zijn en kunnen; elkaar te begrijpen en relaties op te bouwen en te onderhouden, maar ook om de kracht van samenwerken te ontdekken en te gebruiken. Ten slotte is het van belang om plezier te hebben in leren. Kortom: Leiderschap is vanuit een positief zelfbeeld ruimte en tijd krijgen om verantwoorde keuzes te maken, voor jezelf, de ander en je als mens te ontwikkelen.

Groepsgeluk

Om een optimaal pedagogisch klimaat te creëren voor de groep als geheel, wordt op Montessorischool Bilthoven gebruik gemaakt van GroepsGeluk. Op onze school zijn twee Gelukstrainers opgeleid. Met GroepsGeluk wordt systemisch gewerkt in de klas om de dynamiek van de groep zichtbaar te maken middels houten poppetjes, picto's, symbolen en ander klein materiaal op tafel. Hierdoor krijgen zowel de leerkracht als de kinderen inzicht in de processen die spelen in de groep.

Wanneer je deze dynamiek zichtbaar maakt, heb je een effectieve tool in handen om een fijn pedagogisch klimaat te creëren. In lastige situaties kun je direct de balans herstellen. Zo blijft je groep gelukkig en in een gelukkige groep kan iedereen zich optimaal ontwikkelen.

Vertrouwenspersonen

De school heeft twee interne vertrouwenspersonen voor kinderen, dat zijn Erma van Seumeren voor de onderbouw en Astrid Nunninkhoven voor de midden- en bovenbouw. Kinderen kunnen de hulp van deze vertrouwenspersonen inschakelen voor een probleem met de leerkracht als dat door de leerkracht niet goed wordt opgelost. Ook kunnen ze de hulp inroepen van de vertrouwenspersonen, als ze structureel worden gepest en hun eigen leerkracht dit niet of onvoldoende oppakt. Eventuele problemen in de thuissituatie die de kinderen liever niet met hun eigen leerkracht willen bespreken, kunnen ook worden besproken met de interne vertrouwenspersonen voor kinderen. Alles wat de kinderen aan een vertrouwenspersoon vertellen is vertrouwelijk. De vertrouwenspersonen kunnen echter geen geheimhouding beloven; bijvoorbeeld als de veiligheid van het kind of iemand anders in gevaar is, of wanneer er meer expertise wenselijk is dan de vertrouwenspersoon zelf kan bieden wordt dit met het kind besproken. De vertrouwenspersonen zijn in de klassen geweest om zich voor te stellen, tevens staan hun namen op posters in de school en op de website. De vertrouwenspersoon voor ouders staat in de schoolgids vermeld bij de klachtenregeling en ook op de website. Ouders kunnen met de vertrouwenspersoon een afspraak maken als ze een probleem hebben op of met de school wat door gesprekken met de leerkracht(en) en de directie niet naar tevredenheid wordt opgelost. Gesprekken met de vertrouwenspersoon worden bij voorkeur ook preventief ingezet om grotere problemen te voorkomen.

Digitale veiligheid

Kinderen komen op steeds jongere leeftijd in aanraking met social media, internet, computers en de digitale wereld. Ze communiceren steeds vaker online. Kinderen op onze school zijn zich lang nog niet altijd bewust van de gevaren hiervan. Op onze school leren kinderen dan ook bewust omgaan met sociale media.

In de bovenbouw doen de groepen mee aan MediaMasters. In het kader van digitaal pesten maakt de school zich hard voor:

- De bewustwording van kinderen voor de gevaren van internet;
- Het afspreken van internetgedrag;
- Het bespreken van cyber-pesting;
- Het wijzen op de veiligheid van wachtwoorden, chatnamen en chatrooms; posten van foto's, persoonlijke informatie en het gebruiken van de webcam;
- Het omgaan met app-groepen en waar nodig blokkeren van contactpersonen;
- Het verzamelen van bewijs (bijvoorbeeld schermprintjes en e-mailadressen).

Balans in de groepen

Ieder kind hoort een veilig plekje te hebben in de groep. Door middel van het preventieve beleid met montessorivisie, Groepsgevoel en the Leader in me wordt geïnvesteerd in een goede balans in de groep. Kinderen zitten in principe 3 jaar in dezelfde groep. Kinderen maken een

bouwwisseling door van groep 2 naar de middenbouw en van groep 5 naar de bovenbouw. Op deze wijze kan de school ten allen tijde de balans in de groepen bewaken en waar nodig herstellen. Groepen die uit balans raken vanwege leerproblemen, maar vooral ook sociale omstandigheden, worden op deze wijze niet gecontinueerd. kinderen kunnen moedwillig bij elkaar of juist uit elkaar worden geplaatst. Via de sociogrammen, observaties en (leerling)vragenlijsten hebben de leerkrachten een goed beeld van vriendschappen en goede samenwerkingen. Er wordt gestreefd naar groepen die in balans zijn wat betreft de verdeling van zorgleerlingen (op cognitief en/of sociaal emotioneel vlak) en plusleerlingen. Tevens wordt er gestreefd naar een evenwichtige verdeling van jongens-meisjes en broertjes-zusjes. De leerkrachten starten zo elk schooljaar met een nieuw samengestelde groep.

Balans in het team

Net als bij groepen met kinderen, is ook een goede balans voor het team van belang.

We gaan uit van goede intenties van alle teamleden. Dit betekent in de praktijk:

- Verplaatsen in elkaars perspectief.
- Afstemming zoeken.
- Kleedkamerpraat vermijden; niet meningen ventileren, maar onderbouwingen.

Curatief pestbeleid

Ondanks dat wij als team ons best doen om voor ieder kind een veilige leeromgeving te creëren op school, kan het zijn dat dat niet altijd lukt. Wanneer een kind zich niet veilig voelt, heeft dit in veel gevallen te maken met pesten. Wij gaan ervan uit dat ieder kind wel eens gedrag vertoont waarmee hij of zij de ander tot last is. Wij hopen de kinderen te leren hoe hiermee om te gaan en degene die dit gedrag vertoont te leren hiermee vroegtijdig te stoppen. Mede door middel van het werken met de 7 gewoonten proberen wij het ongewenste gedrag in kaart te brengen en te verminderen. Ook is het van belang om het verschil tussen plagen en pesten uit te leggen, evenals de rol van degene die het gedrag vertoont, die het gedrag ervaart en de rol van de groep (klas) eromheen.

Uitgangspunten van het pestbeleid

- Binnen de school wordt een sfeer gecreëerd waarin teamleden voorgaan in voorbeeldgedrag en pesten eenduidig als ongewenst wordt aangemerkt;
- Betrokkenen onderkennen het belang van hulp bieden aan zowel slachtoffer als pester;
- Betrokkenen onderkennen dat toeschouwers en meelopers ook een rol in het proces vervullen;
- Praten over pesten is geen klikken! Kinderen worden aangemoedigd pesten te melden;
- Wij bekrachtigen gewenst gedrag en maken kinderen mede verantwoordelijk voor de sfeer en het klimaat van de school.

Stappenplan bij pestgedrag

Met interactie, instructie en klassenmanagement worden de voorwaarden gecreëerd voor een pedagogisch klimaat waarin elk kind tot zijn recht komt. Aan het begin van elk schooljaar worden in alle groepen groepsvormende activiteiten gedaan. Leerkrachten leven op een proactieve wijze gewenst gedrag voor, door middel van de manier waarop wij kinderen bij de les betrekken, hen aanmoedigen, helpen, corrigeren, het gevoel geven dat ze ook fouten mogen maken. De eerste taak van de anti-pestcoördinator/ vertrouwenspersoon of anderzijds betrokken leerkracht of leidinggevende, is duidelijk te krijgen wat de feiten zijn en die zo goed mogelijk te interpreteren door naast je eigen waarneming te luisteren naar wat anderen ervan zeggen. Wat zien collega's, wat zien andere kinderen en wat zien de pleinwachters in de pauze? Als je goed wilt signaleren, moet de hele school er aan meewerken. Iedereen kijkt met zijn eigen referentiekader, dus je hebt elkaar nodig. Is het team veilig genoeg om bijvoorbeeld te kunnen zeggen dat je niet durft in te grijpen als je iets ziet?

Veiligheid in de school is een gedragen systeem als het team ook veilig is en als het voor de directie en bestuur op 1 staat.

Onveiligheid bij bestuur, directie of team, sijpelt naar beneden door, naar de kinderen. Wij beseffen vaak niet hoe krachtig wij zijn als voorbeeld. Niet alleen in de klas moet dit besproken worden, maar net zo goed in bestuur en team.

Onze eerste gouden weken van het schooljaar zijn heel belangrijk in de klas met leerkrachten en kinderen. Pesten kan niet worden uitgesloten, het komt overal voor. Wij streven ernaar een school te realiseren waarbij kinderen leren hun grenzen aan te geven. Belangrijk is de kinderen aan te spreken met de ik-boodschap. Pesten kan onderdeel worden van een systeem, terwijl niemand meer weet waarom het ooit begonnen is. Gedrag wat zichtbaar is in de klas, het team of in het bestuur bespreekbaar maken is daarom van belang. Belangrijk is dat er in de school de nadruk wordt gelegd op “proactief” en “preventief” en het investeren in veilige groepen. Een manier om dit te bewerkstelligen is de “no blame methode”. Dit behelst het erkennen dat naast de gepeste ook de pester hulp nodig heeft. Waarom doet hij wat hij doet? Een pester die echt gezien en geholpen wordt, zal immers stoppen met pesten. Ook de pester wordt geholpen de achtergrond van de situatie aan te pakken. Er wordt gekeken hoe er erkenning gegeven kan worden aan alle betrokkenen, hoe daarvoor eventuele hulpbronnen kunnen worden ingeschakeld en op welke manier de partijen op constructieve wijze de dialoog kunnen aangaan. Erkenning maakt de pijn al een stuk minder.

Grenzen: Wanneer er werkelijk ernstige schade is aangebracht bij het slachtoffer / doelwit (materieel, fysiek of psychisch) is de no blame methode bij deze extreme gevallen niet een geëigende aanpak.

Bij een pest signaal wordt gebruik gemaakt van observaties van leerkracht en/of andere teamleden, kinderen en/ of ouders. Hieronder worden de verschillende fases besproken en de bijbehorende actie.

Fase 1: Start bij het kind

- Kinderen leren zelf verantwoording te nemen dat als zij zich gepest of geplaagd voelen, zij zullen zelf aangeven dat zij dit niet leuk vinden.
- Houdt het niet op, dan kunnen kinderen naar een maatje gaan om ergens anders te spelen.
- Wanneer het plagen of pesten aanhoudt zijn er volwassenen om te helpen. Iedere pauze staan er 3 leerkrachten zichtbaar op een andere plek buiten: op het kleuterplein, het plein en de hei.

Fase 2: Melden bij de leerkracht

- Klacht serieus nemen.
- Praten met pester/slachtoffer/omstanders/ klas door middel van gesprek met de leerkracht en betrokken kinderen.
- Consequentie melden.
- Ouders inlichten.

Fase 3: Wanneer dit niet afdoende is: IB-er (tevens gedragsspecialist) en/of vertrouwenspersoon inschakelen.

- Voert gesprekken met pester/slachtoffer/omstanders/ klas door middel van kindercoaching, GroepsGeluk of kennis over gedrag (gedragsspecialist).
- Benoemt de consequenties wanneer men zich niet houdt aan de afspraken.
- Brengt ouders op de hoogte van dit gesprek.
- Brengt team, BSO indien nodig, en overige ouders op de hoogte.
- Incidentenregistratie.

Fase 4: Gaat het pesten door? Directie

Wanneer het pesten onverhoopt doorgaat worden er gesprekken gevoerd met de directeur. Er wordt dan een contract afgesloten tussen de pester en het slachtoffer. Hierin staat ook beschreven wat de consequenties zijn wanneer een pester zich niet houdt aan de afspraken. Ouders worden wederom op de hoogte gesteld. Vervolggesprekken vinden net zo vaak plaats als nodig is. In het uiterste geval kan de school overgaan tot schorsing. Alles wordt vastgelegd in Parnassys.

Incidenten registratie

Montessorischool Bilthoven streeft ernaar goed zicht te houden op incidenten. Deze worden geregistreerd in het leerlingvolgsysteem Parnassys. Op deze wijze heeft de school zicht op calamiteiten.

Ouderbetrokkenheid

Ouders en verzorgers worden geïnformeerd over veiligheid en pesten via het Sociaal Veiligheidsplan, door de leerkracht of door de directie. Ouders zijn op de hoogte van de aanpak volgens The Leader in Me.

Ouders wordt aangemoedigd om:

- Te starten met een gesprek over zelfverantwoording van hun eigen kind en zelfreflectie.
- In gesprek te gaan met de school; eerst met kinderen onderling en waar nodig met kind en ouder erbij.
- Te letten op signalen en zodra er pesten vermoed wordt, dit te melden in eerste instantie door het kind zelf te laten melden op school;
- Zowel het slachtoffer als de pester serieus te nemen;
- Ook de ouders van het slachtoffer en de pester serieus te nemen;
- Hun kind te stimuleren op een positieve manier met andere kinderen om te gaan;
- Zich in eerste instantie te melden bij de eigen leerkracht en pas in 2e instantie bij de vertrouwenspersonen, gedragsspecialist(intern begeleider) of directeur als ze naar hun mening onvoldoende steun vinden bij de leerkracht. Wanneer er naar hun mening onvoldoende gehoor wordt gegeven door de school, kunnen ouders om advies vragen bij de externe vertrouwenspersoon. Informatie met contactgegevens zijn te vinden op de website.
- De communicatie via alle kanalen te allen tijde open te houden.